

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT

TRẦN HỮU NHÂN

**PHÁP LUẬT BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM
QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI**

Ngành: Luật Kinh tế.

Mã số: 8380107

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT KINH TẾ

THỪA THIÊN HUẾ - năm 2023

Công trình được hoàn thành tại:
Trường Đại học Luật, Đại học Huế

Người hướng dẫn khoa học: **PGS.TS. Ngô Thị Hương**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn
thạc sĩ họp tại: Trường Đại học Luật

Vào lúc.....giờ.....ngày.....tháng năm.....

Trường Đại học Luật, Đại học Huế

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài	1
2. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu	7
6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn.....	8
7. Cơ cấu của luận văn.....	9
CHƯƠNG 1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI	10
1.1. Khái quát về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	10
1.1.1. Khái niệm về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	10
1.1.2. Đặc điểm của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	10
1.1.3. Vai trò của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	10
1.2. Khái quát pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	11
1.2.1. Khái niệm pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	11
1.2.2. Nội dung pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	11
1.3. Kinh nghiệm pháp luật quốc tế về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	11
1.3.1. Pháp luật Liên bang Nga về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	11
1.3.2. Pháp luật Hoa Kỳ về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.....	12
Kết luận chương 1	13
CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI Ở VIỆT NAM	14
2.1. Thực trạng pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	14

2.1.1. Quy định pháp luật về điều kiện phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.....	14
2.1.2. Quy định pháp luật về xác định thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	14
2.1.3. Quy định pháp luật về mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.....	15
2.2. Thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	15
2.2.1. Tình hình thực hiện bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	15
2.2.2. Đánh giá thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.....	15
Kết luận chương 2	17
CHƯƠNG 3. ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI.....	18
3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	18
3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại	18
Kết luận chương 3	20
KẾT LUẬN	21
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

BLDS	Bộ Luật Dân sự
BTTH	Bồi thường thiệt hại
SHTT	Sở hữu trí tuệ
SHCN	Sở hữu công nghiệp
CDTM	Chỉ dẫn thương mại
Công ty TNHH	Công ty Trách nhiệm hữu hạn
Công ty CP	Công ty Cổ phần
TAND	Tòa án nhân dân

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Nền kinh tế thay đổi theo xu hướng chuyển từ kinh tế lao động thuần túy sang kinh tế tri thức đã được khẳng định ở nhiều quốc gia phát triển. Trong đó, các tài sản trí tuệ ngày càng giữ vị trí quan trọng. Một số đối tượng quyền sở hữu công nghiệp như nhãn hiệu, sáng chế, tên thương mại được định giá cao gấp nhiều lần so với tài sản hữu hình như nhà xưởng, máy móc mà doanh nghiệp sở hữu. Hành vi xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại vẫn đang diễn ra phổ biến và phức tạp. Áp dụng các biện pháp bảo vệ và xử lý hành vi xâm phạm là vấn đề quan trọng và cần thiết, trong đó biện pháp buộc bồi thường thiệt hại bảo vệ trực tiếp quyền và lợi ích hợp pháp của chủ thể. Nhấn mạnh đến yếu tố kinh tế, các khoản bồi thường bù đắp phần nào những tổn thất gây ra cho chủ sở hữu quyền.

Cho đến nay, pháp luật về bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu công nghiệp đặc biệt là đối với chỉ dẫn thương mại vẫn tiếp tục được nghiên cứu và hoàn thiện về căn cứ phát sinh trách nhiệm, cách thức xác định thiệt hại và ấn định mức bồi thường. Bên cạnh đòi hỏi về sự hoàn thiện các vấn đề lý luận, những bất cập trong thực tiễn xét xử đã đặt ra yêu cầu cấp thiết trong việc nghiên cứu hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm chỉ dẫn thương mại.

Hiện nay, các quy định của Luật Sở hữu trí tuệ và văn bản hướng dẫn thi hành về vấn đề này còn rất hạn chế. Cụ thể, quy định về trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ trong Luật sở hữu trí tuệ năm 2005 (sửa đổi, bổ sung năm 2009, 2019, 2022) chỉ thể hiện qua một số điều luật mang tính chất nguyên tắc. Các quy định hướng dẫn trong Nghị định 105/2006/NĐ-CP (sửa đổi, bổ sung theo Nghị định 119/2010/NĐ-CP, Nghị định số 154/2018/NĐ-CP) về bảo vệ quyền sở hữu

trí tuệ và quản lý nhà nước về sở hữu trí tuệ, và các văn bản pháp lý có liên quan cũng chỉ khái quát mà chưa nêu cách giải quyết cụ thể, nhất là cách thức xác định thiệt hại và mức bồi thường. Với đặc trưng của chỉ dẫn thương mại, việc áp dụng tương tự các quy định về bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng trong Bộ luật Dân sự nhiều trường hợp chưa thỏa đáng.

Bên cạnh đó, Bộ luật Dân sự năm 2015 đã có một số thay đổi trong việc nhìn nhận giá trị của yếu tố lỗi đối với căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng. Sự thay đổi này liệu rằng có ảnh hưởng đến các quy định về trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm chỉ dẫn thương mại hay không là vấn đề cần làm rõ. Bên cạnh đó, vấn đề xác định thiệt hại cũng còn nhiều bất cập bởi những khó khăn trong định giá tài sản và tính toán mức giảm sút thu nhập, lợi nhuận của chủ thể quyền. Trong nhiều tranh chấp cụ thể được giải quyết tại Tòa án, cách thức xác định thiệt hại và ấn định mức bồi thường chưa thống nhất và thuyết phục. Xuất phát từ yêu cầu về mặt lý luận và thực tiễn cùng những điểm bất cập của pháp luật hiện hành, tác giả chọn đề tài. Chính vì vậy việc nghiên cứu đề tài **“Pháp luật bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại”** làm luận văn thạc sĩ Luật học, chuyên ngành Luật Kinh tế

2. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

Tại Việt Nam, đối tượng quyền sở hữu công nghiệp nói chung quyền đối với chỉ dẫn thương mại nói riêng còn tương đối mới mẻ, chỉ phát triển mạnh trong thời gian gần đây cùng với sự phát triển của nền kinh tế, khoa học & công nghệ. Do đó, các công trình nghiên cứu chuyên sâu liên quan đến phạm vi đề tài không nhiều. Qua quá trình nghiên cứu và chọn lọc các tài liệu có liên quan, tác giả nhận thấy vấn đề trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại thường được nghiên cứu theo hai hướng.

(i) Hướng thứ nhất nghiên cứu các đối tượng quyền sở hữu trí tuệ nói chung qua các khía cạnh bao gồm căn cứ xác lập quyền, điều kiện bảo hộ, nội dung quyền của chủ sở hữu... trong đó có vấn đề hành vi xâm phạm và biện pháp bồi thường thiệt hại chỉ được nghiên cứu dưới góc độ là một biện pháp dân sự để xử lý hành vi xâm phạm. Do vậy, hầu như những nghiên cứu này về trách nhiệm bồi thường khá mờ nhạt.

(ii) Hướng thứ hai nghiên cứu trách nhiệm bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ như là một trường hợp cụ thể của trách nhiệm bồi thường thiệt hại nói chung.

Tuy vậy, việc nghiên cứu này chưa chuyên sâu và chủ yếu đứng dưới góc độ những nguyên tắc bồi thường thiệt hại để làm rõ trách nhiệm bồi thường trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ chứ không xuất phát từ bản chất của đối tượng này trong sự so sánh với các trường hợp bồi thường phát sinh trong dân sự thông thường. Một số công trình nghiên cứu khoa học có giá trị, liên quan đến nội dung đề tài, tiêu biểu như:

- Nguyễn Thúy Hằng (2020), Bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với chỉ dẫn địa lý theo yêu cầu của Hiệp định Thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh Châu Âu (EVFTA), Tạp chí Dân chủ và Pháp luật, Số chuyên đề 7. Công trình nghiên cứu về bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với chỉ dẫn địa lý theo yêu cầu của Hiệp định Thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh Châu Âu, đề xuất giải pháp hoàn thiện pháp luật về bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với chỉ dẫn địa lý.

- *“Pháp luật về bảo hộ tên thương mại của một số nước trên thế giới và kinh nghiệm đối với Việt Nam”* tác giả Bùi Huyền – Tạp chí Dân chủ và Pháp luật, năm 2014;

Công trình nghiên cứu về bảo hộ tên thương mại và thực trạng pháp luật về bảo hộ tên thương mại cũng như giải pháp hoàn thiện pháp luật về bảo hộ tên thương mại.

- “*Bảo hộ tên thương mại và nhãn hiệu – những tình huống có thể phát sinh*” tác giả Lê Tùng – Tạp chí nghiên cứu pháp luật, năm 2019; Công trình nghiên cứu bảo hộ tên thương mại và nhãn hiệu, thực trạng pháp luật về bảo hộ tên thương mại và nhãn hiệu cũng như giải pháp hoàn thiện pháp luật về bảo hộ tên thương mại.

Luận văn thạc sỹ “Bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp đối với tên thương mại theo quy định của pháp luật Việt Nam” Bùi Thị Huyền – Khoa Luật Đại học quốc gia Hà Nội (Năm 2020); Luận văn nghiên cứu về bảo hộ tên thương mại và thực tiễn áp dụng pháp luật về bảo hộ tên thương mại tại Việt Nam.

- Tác giả Lê Đình Nghị và Vũ Thị Hải Yến trong Giáo trình Luật sở hữu trí tuệ (Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, năm 2010) đề cập đến vấn đề bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ trong phần Biện pháp bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ. Cách tiếp cận trong tác phẩm này là đánh giá những điểm tiến bộ và hạn chế của quy định này trong Luật sở hữu trí tuệ năm 2005, theo đó tác giả cho rằng quy định về căn cứ xác định mức bồi thường thiệt hại tại Điều 205 là một điểm tiến bộ vượt bậc, có ý nghĩa thực tiễn to lớn trong việc xác định thiệt hại. Đồng thời, tác phẩm cũng đề xuất phương pháp xác định giá trị tài sản trí tuệ - vốn còn nhiều phức tạp hiện nay. Việc xác định giá trị tài sản trí tuệ là cơ sở để xác định mức thiệt hại thực tế khi có hành vi xâm phạm. Tuy nhiên, pháp luật Việt Nam hiện nay chưa quy định cụ thể về phương pháp này nên thực tế việc xác định thiệt hại

- Tác giả Đỗ Văn Đại trong công trình Luật bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng Việt Nam – Bản án và bình luận bản án năm 2016 (Tập 1 và 2, Nhà xuất bản Hồng Đức) trong đó có phần bình luận về “Bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ” (Bản án số 161 và 162 – Tập 2, năm 2016) giải quyết vấn đề căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại

trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ và vấn đề xác định thiệt hại. Nghiên cứu dưới góc độ chung về bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ, bao gồm cả bồi thường thiệt hại vật chất và tinh thần, bài bình luận đã nêu ra các vấn đề pháp lý có liên quan và đối chiếu với quy định pháp luật hiện hành, thực tiễn xét xử của Việt Nam và nước ngoài. Bản án số 163 đề cập đến vấn đề bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực cạnh tranh không lành mạnh phân tích các vấn đề lớn: Liệu rằng khi hành vi cạnh tranh không lành mạnh gây thiệt hại cho chủ thể thì chủ thể này có quyền yêu cầu bồi thường thiệt hại không, cơ quan có thẩm quyền giải quyết bồi thường thiệt hại trong trường hợp này là cơ quan nào và vấn đề xác định mức thiệt hại được bồi thường như thế nào. Hành vi chống cạnh tranh không lành mạnh được ghi nhận trong Luật sở hữu trí tuệ nhưng lại có liên quan đến pháp luật cạnh tranh, do đó vấn đề bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực này cũng có nhiều điểm đặc thù. Bản án được bình luận trong tác phẩm khá hữu ích vì Tòa án đưa ra căn cứ tương đối rõ ràng để xác định thiệt hại. Ngoài ra, tác phẩm cũng thể hiện giá trị trong việc so sánh điểm khác biệt giữa bồi thường thiệt hại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ với chế định bồi thường thiệt hại dân sự nói chung.

Từ các công trình trên, luận văn kế thừa các nội dung sau:

Thứ nhất, một số vấn đề lý luận về chỉ dẫn thương mại

Thứ hai, thực trạng pháp luật về chỉ dẫn thương mại và thực tiễn thực hiện pháp luật về chỉ dẫn thương mại

Thứ ba, giải pháp hoàn thiện pháp luật về chỉ dẫn thương mại và giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về chỉ dẫn thương mại

Luận văn nghiên cứu chuyên sâu hơn về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu của luận văn là cung cấp luận cứ khoa học để đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam hiện nay.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Nhiệm vụ nghiên cứu của luận văn như sau:

- Làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

- Nghiên cứu pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại trong tương quan so sánh với các quy định của pháp luật quốc tế và một số quốc gia về chế tài này. Đánh giá thực trạng pháp luật và thực tiễn thực thi pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại để chỉ rõ những bất cập, hạn chế và nguyên nhân của các quy định pháp luật về vấn đề này.

- Đề xuất giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại để đáp ứng những yêu cầu mới đặt ra trong thực tiễn ở Việt Nam hiện nay.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận văn bao gồm:

- Nghiên cứu một số vấn đề lý luận pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

- Nghiên cứu pháp luật Việt Nam và pháp luật nước ngoài, pháp luật quốc tế về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại;

- Nghiên cứu thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam thời gian qua

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về phạm vi nội dung: Luận văn nghiên cứu pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

- Về thời gian: Luận văn nghiên cứu thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại từ giai đoạn 2018 – 2022.

- Về địa bàn: Nghiên cứu thực tiễn thực hiện trong cả nước.

5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Phương pháp luận

Luận văn được thực hiện dựa trên phương pháp luận nền tảng của học thuyết Mác-Lê nin về Nhà nước và pháp luật, chủ trương của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước về bảo hộ tài sản trí tuệ. Đây là phương pháp luận chủ đạo xuyên suốt toàn bộ quá trình nghiên cứu của luận văn, đưa ra những nhận định, kết luận khoa học đảm bảo tính khách quan, chân thực.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng các phương pháp nghiên cứu có tính phổ quát trong khoa học xã hội và nhân văn như: Tiếp cận hệ thống, liên ngành (kinh tế học, chính trị học, lịch sử, luật học); phân tích, tổng hợp; luật học so sánh; thống kê và xã hội học pháp luật... Để đạt được mục đích nghiên cứu, luận văn sử dụng phối hợp các phương pháp nói trên trong suốt quá trình nghiên cứu luận văn. Cụ thể là:

- Ở Chương 1, tác giả sử dụng chủ yếu phương pháp tổng hợp, phân tích, tiếp cận hệ thống, liên ngành (kinh tế, chính trị, lịch sử, luật học), luật học so sánh... để làm rõ những vấn đề lý luận cơ bản về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, những nguyên

tắc cơ bản và nội dung pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

- Ở Chương 2, tác giả sử dụng chủ yếu phương pháp tổng hợp, phân tích, lịch sử, thống kê để làm rõ thực trạng pháp luật và thực tiễn thực thi pháp luật hiện hành về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam và đưa ra những đánh giá, nhận xét về ưu nhược điểm và nguyên nhân.

- Ở Chương 3, tác giả sử dụng phương pháp khái quát hóa, tổng hợp và phương pháp dự báo để đưa ra định hướng và các giải pháp hoàn thiện pháp luật cũng như nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam.

6. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn

6.1 Ý nghĩa khoa học

Về mặt lý luận, kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ cung cấp thêm những thông tin, nội dung quan trọng, góp phần làm phong phú thêm những vấn đề lý luận pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam, góp phần nhận diện bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại trên nền tảng các quy định của Bộ luật Dân sự, Luật SHTT và các văn bản pháp luật khác có liên quan, phù hợp với bản chất của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

6.2 Ý nghĩa thực tiễn

Về mặt thực tiễn, kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ là tài liệu tham khảo có giá trị cho các cơ quan nghiên cứu lập pháp và thực thi pháp luật, là tài liệu tham khảo cho nghiên cứu, học tập và giảng dạy tại các cơ sở đào tạo về luật học ở Việt Nam

7. Cơ cấu của luận văn

Ngoài Phần mở đầu, Kết luận và danh mục tài liệu tham khảo, nội dung của Luận văn được chia thành ba (03) Chương:

Chương 1 Một số vấn đề lý luận pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Chương 2: Thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Việt Nam

Chương 3 Định hướng, giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

CHƯƠNG 1
MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG
THIỆT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN
THƯƠNG MẠI

1.1. Khái quát về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

1.1.1. Khái niệm về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Từ những khái niệm được phân tích trên, có thể hiểu “*bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại là trách nhiệm dân sự nhằm buộc bên có hành vi xâm phạm đến quyền đối với chỉ dẫn thương mại của cá nhân, tổ chức gây thiệt hại nhằm cách bù đắp, đền bù những tổn thất về vật chất và tinh thần cho bên bị thiệt hại*”.

1.1.2. Đặc điểm của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Thứ nhất, bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại về mặt bản chất là một trách nhiệm dân sự, bởi vậy nó cũng mang đầy đủ những đặc điểm của bồi thường thiệt hại trong dân sự. Cụ thể:

Thứ hai, bên cạnh những đặc điểm chung của một trách nhiệm dân sự, bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại còn mang một số đặc điểm riêng như:

1.1.3. Vai trò của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Thứ nhất, vai trò đối với chủ thể có quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Thứ hai, vai trò đối với quản lý Nhà nước

Thứ ba, vai trò đối với xã hội

1.2. Khái quát pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

1.2.1. Khái niệm pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Như vậy có thể hiểu, *pháp luật về BTTH do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại là tổng thể các quy phạm pháp luật do Nhà nước ban hành mang tính bắt buộc chung quy định về quyền đối với chỉ dẫn thương mại, các hành vi xâm phạm đến quyền đối với chỉ dẫn thương mại, xác định thiệt hại và mức bồi thường thiệt hại nhằm bảo hộ quyền đối với chỉ dẫn thương mại nói chung và quyền sở hữu trí tuệ nói riêng vì lợi ích của chủ thể có quyền cũng như lợi ích của Nhà nước và toàn xã hội.*

1.2.2. Nội dung pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Thứ nhất, nhóm quy định về điều kiện phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

Thứ hai, nhóm quy định về xác định thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

Thứ ba, nhóm quy định về mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

1.3. Kinh nghiệm pháp luật quốc tế về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

1.3.1. Pháp luật Liên bang Nga về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam

Khoản 3 Điều 1252 BLDS Liên bang Nga năm 1964 (sửa đổi, bổ sung gần nhất năm 2014) quy định: “Trong trường hợp được quy định bởi Bộ luật này đối với từng đối tượng tài sản sở hữu trí tuệ hoặc công cụ phân biệt nhất định, khi quyền độc quyền bị xâm phạm, chủ sở hữu thay vì yêu

cầu bồi thường thiệt hại, có quyền yêu cầu người xâm phạm bồi hoàn thiệt hại do hành vi xâm phạm”¹.

1.3.2. Pháp luật Hoa Kỳ về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam

Luật Lanham, 35 U.S.C §1117 quy định đối với hành vi bán, chào bán hay phân phối nhãn hiệu giả, giá trị khoản bồi thường thiệt hại như sau²:

(1) Không ít hơn 1000 USD hoặc nhiều hơn 200.000 USD cho mỗi nhãn hiệu giả đối với mỗi loại hàng hóa hay dịch vụ được bán, chào bán hay phân phối mà tòa cho là hợp lý; hoặc

(2) Nếu tòa phát hiện thấy việc sử dụng nhãn hiệu giả đó là lỗi cố ý, không nhiều hơn 2.000.000 USD cho mỗi nhãn hiệu giả đối với mỗi loại hàng hóa hoặc dịch vụ bán ra, chào bán hay phân phối, nếu tòa cho là hợp lý.

¹ Khoản 3 Điều 1252 BLDS Liên Bang Nga: “пресечении действий, нарушающих право или создающих угрозу его нарушения, - к лицу, совершающему такие действия или осуществляющему необходимые приготовления к ним, а также к иным лицам, которые могут пресечь такие действия;”

²² 35 U.S.C §1117 Lanham Act: “(1) not less than \$1,000 or more than \$200,000 per counterfeit mark per type of goods or services sold, offered for sale, or distributed, as the court considers just; or
(2) if the court finds that the use of the counterfeit mark was willful, not more than \$2,000,000 per counterfeit mark per type of goods or services sold, offered for sale, or distributed, as the court considers just.”

Kết luận chương 1

Quyền đối với chỉ dẫn thương mại là quyền của các chủ thể do pháp luật quy định hoặc thừa nhận đối với các dấu hiệu, thông tin nhằm hướng dẫn thương mại hàng hoá, dịch vụ, bao gồm quyền đối với nhãn hiệu, tên thương mại, biểu tượng kinh doanh, khẩu hiệu kinh doanh, chỉ dẫn địa lý, kiểu dáng bao bì của hàng hoá, nhãn hàng hoá. Tại Việt Nam, giá trị của quyền sở hữu trí tuệ nói chung và quyền đối với chỉ dẫn thương mại nói riêng không ngừng được nâng cao và nhận được sự quan tâm của xã hội. Hành vi xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại là hành vi trái pháp luật của chủ thể xâm phạm đến các quyền nhân thân và tài sản của chủ thể có quyền được pháp luật bảo vệ. BTTH do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại có vai trò bảo vệ quyền lợi của chủ thể bị thiệt hại bởi hành vi trái pháp luật và sâu xa hơn là giữ gìn trật tự xã hội, thực hiện chức năng quản lý của Nhà nước và pháp luật. Nội dung Chương 1 đã làm rõ các vấn đề:

Thứ nhất, phân tích khái niệm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, khái niệm, đặc điểm của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại dưới góc độ lý luận và phân tích vai trò của bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

Thứ hai, phân tích khái niệm, đặc điểm của pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại; và những nội dung pháp luật về vấn đề này, bao gồm các quy định về điều kiện phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại, quy định về xác định thiệt hại và quy định về xác định mức bồi thường thiệt hại.

Thứ ba, phân tích, đánh giá pháp luật của một số quốc gia trên thế giới về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại của Liên bang Nga và Hoa Kỳ. Từ đó, rút ra bài học kinh nghiệm cho Việt Nam trong quá trình hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI Ở VIỆT NAM

2.1. Thực trạng pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

2.1.1. Quy định pháp luật về điều kiện phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Có thể thấy, các đối tượng là chỉ dẫn thương mại thường được gắn lên hàng hóa, bao bì hàng hóa, phương tiện quảng cáo,... do vậy chúng rất dễ bị làm giả, làm nhái, dẫn đến quyền đối với chỉ dẫn thương mại của các chủ thể có quyền có nguy cơ xâm phạm là rất lớn. Hành vi bị xem xét bị coi là hành vi xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại khi có đủ các căn cứ quy định tại Điều 5 Nghị 105/2006/NĐ-CP:

2.1.2. Quy định pháp luật về xác định thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Về mặt lý luận, có nhiều cách để phân loại thiệt hại. Căn cứ vào cách xác định thiệt hại, thiệt hại được phân thành hai loại, đó là thiệt hại trực tiếp và thiệt hại gián tiếp³. Căn cứ vào đối tượng bị thiệt hại, những thiệt hại xảy ra có thể là những tổn thất về tính mạng, sức khỏe, uy tín, danh dự, nhân phẩm hoặc tài sản. Căn cứ vào nguồn gốc gây ra thiệt hại: thiệt hại được phân loại thành thiệt hại do hành vi của con người gây ra và thiệt hại do tài sản gây ra. Căn cứ vào tính hợp pháp của thiệt hại thì chia thành thiệt hại được bồi thường và thiệt hại không được bồi thường. Nhằm xác định thiệt hại và mức BTTH do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại,

³ Chế Mỹ Phương Đài (2011), Trách nhiệm BTTH do xâm phạm quyền nhân thân của cá nhân theo quy định tại BLDS 2005, Trường Đại học Luật Tp. Hồ Chí Minh, tr. 56.

nội dung dưới đây tiếp cận loại thiệt hại được bồi thường gồm thiệt hại về vật chất và thiệt hại về tinh thần.

2.1.3. Quy định pháp luật về mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Sau khi đã xác định được các thiệt hại do xâm phạm quyền đối với CDTM thì việc quan trọng nhất lúc này đó chính là xác định mức bồi thường thiệt hại. Khoản 11 Điều 2 Luật Sở hữu trí tuệ 2002, sửa đổi 2019 đã có quy định cụ thể về căn cứ xác định mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ và đây cũng chính là căn cứ xác định mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại.

2.2. Thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

2.2.1. Tình hình thực hiện bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Kể từ khi gia nhập WTO và từ khi Luật SHTT ra đời đến nay, Việt Nam đã thành công trong tạo nên bước ngoặt mới cho việc phát triển tài sản trí tuệ nói chung và chỉ dẫn thương mại nói riêng cũng như giải quyết tranh chấp, yêu cầu bồi thường liên quan đến đối tượng quyền đối với chỉ dẫn thương mại. Khung pháp lý về bảo hộ và thực thi quyền SHTT nói chung tại Việt Nam về cơ bản đã đáp ứng được yêu cầu phát triển của đất nước.

2.2.2. Đánh giá thực tiễn thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

2.2.2.1 Kết quả đạt được

Pháp luật Việt Nam nói chung đã tạo điều kiện tối ưu để các bên có thể lựa chọn các cách thức giải quyết phù hợp. Để có được những tiến bộ này, không thể không kể đến những chuyển biến tích cực của các Tòa án trong việc áp dụng pháp luật SHTT một cách nghiêm minh, thống nhất, vô tư.

2.2.2.2 Hạn chế, vướng mắc tồn tại

Từ thực tiễn áp dụng quy định pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, có thể thấy bên cạnh những thành tựu đạt được thì hạn chế, vướng mắc lớn nhất trong quá trình thực hiện bồi thường vdo xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại đó là xác định mức bồi thường không phù không phù hợp, chưa đủ sức răn đe đối với đối tượng có hành vi xâm phạm và với toàn xã hội.

2.2.2.3 Nguyên nhân của hạn chế vướng mắc

Những vướng mắc, hạn chế nêu trên xuất phát từ một số nguyên nhân sau:

Thứ nhất, quy định của pháp luật còn chưa đầy đủ, chưa rõ ràng

Thứ hai, năng lực chuyên môn và đạo đức nghề nghiệp của những chủ thể có thẩm quyền trong việc xác định thiệt hại và mức bồi thường thiệt hại chưa cao

Kết luận chương 2

Trong Chương 2 của luận văn, tác giả đã phân tích, đánh giá các quy định của pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, bao gồm các quy định về điều kiện phát sinh trách nhiệm bồi thường thiệt hại, các quy định về xác định thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và các quy định về xác định mức bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại. Từ đó thấy được những ưu điểm cũng như những hạn chế trong các quy định của pháp luật sở hữu trí tuệ hiện hành.

Ngoài ra, ở chương này, luận văn cũng đã trình bày tình hình thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, những thành tựu đạt được, những hạn chế còn tồn tại trong quá trình thực hiện pháp luật. Đồng thời cũng đã chỉ ra một số nguyên nhân chính dẫn đến những hạn chế đó.

Tất cả những điều này chính là cơ sở để tác giả đưa ra định hướng và giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại ở Chương 3.

CHƯƠNG 3

ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN PHÁP LUẬT VỀ BỒI THƯỜNG THIẾT HẠI DO XÂM PHẠM QUYỀN ĐỐI VỚI CHỈ DẪN THƯƠNG MẠI

3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Việc hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền SHTT nói chung và quyền đối với chỉ dẫn thương mại nói riêng là một quá trình liên tục, có nhiều khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải có sự quan tâm của từng cơ quan, tổ chức trong việc soạn thảo, ban hành văn bản quy phạm pháp luật để điều chỉnh vấn đề này. Và để pháp luật được ban hành có hiệu quả thực thi trong thực tiễn, thì việc hoàn thiện pháp luật, đặc biệt là pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại trong lĩnh vực sở hữu trí tuệ cần phải tuân theo những định hướng.

3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Một là, cần có quy định cụ thể hơn về căn cứ xác định mức bồi thường thiệt hại

Hai là, bổ sung quy định về định giá tài sản sở hữu trí tuệ nói chung và tài sản SHCN là đối tượng chỉ dẫn thương mại nói riêng

Ba là, cần bổ sung quy định cụ thể hơn về những đối tượng là chỉ dẫn thương mại trong Luật SHTT và Nghị định hướng dẫn thi hành

Bốn là, sửa đổi bổ sung quy định về yếu tố xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn địa lý.

3.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Thứ nhất, giải pháp hoàn thiện về tổ chức

Thứ hai, song song với việc thành lập tòa án chuyên trách thì việc đào tạo nguồn nhân lực

Thứ ba, đẩy mạnh công tác tuyên truyền pháp luật bảo vệ quyền sở hữu công nghệ với đối tượng là chỉ dẫn thương mại.

Thứ tư, tăng cường sự phối hợp giữa các chủ thể, cơ quan, ban ngành trong công tác xác định thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại

Kết luận chương 3

Trên cơ sở đánh giá thực trạng pháp luật cũng như thực tiễn thực thi pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, tại chương 3 Luận văn đã đề xuất các giải pháp hoàn thiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại thông qua bổ sung, sửa đổi một số quy định của pháp luật về căn cứ phát sinh trách nhiệm bồi thường, xác định thiệt hại và mức bồi thường thiệt hại. Qua đó, tạo ra hành lang pháp lý chặt chẽ, một môi trường cạnh tranh lành mạnh và đảm bảo pháp luật được áp dụng thống nhất trong thực tế.

Cùng với việc hoàn thiện hệ thống pháp luật, Luận văn cũng đưa ra các giải pháp nâng cao thực hiện pháp luật về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, bao gồm kiện toàn hệ thống tư pháp; nâng cao năng lực, đạo đức, chuyên môn của cán bộ, thẩm phán; tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật và tăng cường sự phối hợp giữa các chủ thể, cơ quan, ban ngành.

KẾT LUẬN

Ngày nay, với sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ, tình trạng xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ nói chung và quyền sở hữu công nghiệp nói riêng đối với đối tượng là chỉ dẫn thương mại vẫn diễn ra ngày càng phổ biến và có tính chất ngày càng tinh vi. Thực trạng này không chỉ diễn ra ở Việt Nam mà nó đã trở thành vấn nạn của cả thế giới. Ở Việt Nam, thông qua quy định pháp luật, chúng ta đã có nhiều nỗ lực trong việc giải quyết thực trạng này. Tuy nhiên, hiện nay Việt Nam vẫn bị coi là quốc gia có hệ thống bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ chưa tốt, hoạt động thực thi quyền sở hữu trí tuệ còn nhiều bất cập, chưa hiệu quả.

Vì vậy, việc nghiên cứu quy định của pháp luật Việt Nam về vấn đề bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại có ý nghĩa quan trọng trong việc bổ sung xây dựng và hoàn thiện chính sách pháp luật, nâng cao hoạt động thực thi quyền sở hữu trí tuệ. Ở mức độ khái quát, chúng ta cần: Hoàn thiện hệ thống các quy định về bồi thường thiệt hại do xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại và các chế định liên quan, như quy định rõ ràng, cụ thể và chi tiết hơn nữa về các hành vi xâm phạm quyền, xác định thiệt hại và mức bồi thường thiệt hại do hành vi xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại; Hoàn thiện hệ thống, cơ chế giải quyết một cách nhanh chóng và hiệu quả các yêu cầu bồi thường thiệt hại do hành vi xâm phạm quyền đối với chỉ dẫn thương mại, trong đó đặc biệt chú ý đến việc nâng cao nhận thức, trình độ chuyên môn và kinh nghiệm của các thẩm phán trong lĩnh vực này.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

I. VĂN BẢN PHÁP LUẬT

1. BLDS Liên Bang Nga;
2. Bộ Luật dân sự 2015;
3. Bộ Luật Dân sự Pháp 1999, Nxb Chính trị Quốc gia Hà Nội.
4. Hiến pháp 2013;
5. Luật Sở hữu trí tuệ 2005, sửa đổi năm 2022;
6. Luật Sở hữu trí tuệ 2005;
7. Thông tư liên tịch số 02/2008/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BVHTT&DL-BKH&CN-BTP hướng dẫn Điều 17 Nghị định 105/2006/NĐ-CP;
8. Thông tư số 37/2011/TT-BKHCN hướng dẫn thi hành một số điều Nghị định số 97/2010/NĐ-CP quy định xử phạt hành chính trong lĩnh vực sở hữu công nghiệp;
9. Nghị 105/2006/NĐ-CP quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của luật sở hữu trí tuệ về bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và quản lý nhà nước về sở hữu trí tuệ;
10. Nghị định 103/2006/NĐ-CP hướng dẫn thi hành Luật SHTT;
11. Nghị quyết số 11-NQ/TW, ngày 3-6-2017, của Hội nghị Trung ương 5 khóa XII;
12. Nghị quyết số 52-NQ/TW, ngày 27-9-2019, của Bộ Chính trị;

II. CÁC TÀI LIỆU THAM KHẢO

13. Bản án bản án số 01/2019/KDTM-PT của tòa án nhân dân cấp cao tại thành phố Hồ Chí Minh ngày 09/01/2019 về việc tranh chấp quyền sở hữu trí tuệ.
14. Bản án số 18/2016/KDTM-ST của Tòa án nhân dân Thành phố Hà Nội năm 2016.
15. Bản án sơ thẩm số 1123/2010/DS-ST ngày 4/8/2010 của Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh năm 2010.
16. Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Tổng hợp, Khoa Luật, 2015, Luật La Mã

17. Design Patent Law of the United States; 2012.
18. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights;
19. La Duy (2022), Thực thi quyền sở hữu trí tuệ: Cần thêm chế tài xử lý, <https://www.qdnd.vn/kinh-te/cac-van-de/thuc-thi-quyen-so-huu-tri-tue-can-them-che-tai-xu-ly-706888>, truy cập 5/2023
20. Đỗ Văn Đại (2016), Luật bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng Việt Nam – Bản án và bình luận bản án, Tập 1 và 2, Nhà xuất bản Hồng Đức;
21. Bùi Huyền (2014), Pháp luật về bảo hộ tên thương mại của một số nước trên thế giới và kinh nghiệm đối với Việt Nam, Tạp chí Dân chủ và Pháp luật;
22. Bùi Thị Huyền (2020), Bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp đối với tên thương mại theo quy định của pháp luật Việt Nam, Luận văn thạc sỹ, Khoa Luật Đại học quốc gia Hà Nội;
23. Đinh Thị Mai Phương (2009), Về bồi thường thiệt hại do hành vi trái pháp luật xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp theo pháp luật Việt Nam, Nxb Chính trị pháp luật quốc gia;
24. Hale, William B (1986), Handbook on the Law of Damages, St. Paul, Minnesota, West Publishing
25. Nguyễn Thúy Hằng (2020), Bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với chỉ dẫn địa lý theo yêu cầu của Hiệp định Thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh Châu Âu (EVFTA), Tạp chí Dân chủ và Pháp luật, Số chuyên đề 7;
26. Japanese Civil Code Act No. 89 of 1896;
27. Joseph Sayer (1792), The Law of Damages, p.1;
28. Lanham Act 2016
29. Mark Gallagher và Kelly Caputo (2009), “Calculating Damages Arising from Design Patent Infringement”, Intellectual Property Litigation, Volume 20, Number 4.
30. Lê Tùng (2019), Bảo hộ tên thương mại và nhãn hiệu – những tình huống có thể phát sinh, Tạp chí nghiên cứu lập pháp.

31. Nguyễn Như Ý (1999) “Đại từ tiếng Việt”, Nhà xuất bản Văn hóa, Thông tin Hà Nội.

32. Nguyễn Thị Bích Ngọc (2019), Bồi thường thiệt hại do hành vi xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp, Tạp chí Khoa học pháp lý Việt Nam.

33. Phùng Trung Tập (2009), Bồi thường thiệt hại ngoài hợp đồng về tài sản, sức khỏe và tính mạng, Nxb Hà Nội.

34. Quyết định Giám đốc thẩm số 02/2008/DS-GĐT ngày 09-9-2009 về vụ án “Đòi bồi thường thiệt hại do hành vi cạnh tranh không lành mạnh liên quan đến quyền sở hữu công nghiệp” năm 2008.

35. Thực trạng giải quyết tranh chấp về quyền sở hữu trí tuệ, chuyển giao công nghệ giữa cá nhân, tổ chức có mục đích lợi nhuận, <https://lsvn.vn/thuc-trang-giai-quyet-tranh-chap-ve-quyen-so-huu-tri-tue-chuyen-giao-cong-nghe-giua-ca-nhan-to-chuc-co-muc-dich-loi-nhuan1657810468.html>, truy cập 5/2023.

36. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng, 2021, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.